

Zelfs kan men hier voor het eigenaardige geval komen te staan, dat straks het kerkverband bestond: wat gij, plaatselijke kerk, reeds in praktijk hebt gebracht, strijdt tegen mijn eischen en dat de plaatselijke kerk volhoudt: ik vind van niet.

Indien de autonomie van de plaatselijke kerk zoo op de spits wordt gedreven, kunnen hieruit de meest chaotische toestanden worden geboren. Dan zit de plaatselijke kerk al bij voorbaat als rechter over het kerkverband.

Dan viert het independentisme hoogtij. Het zal goed zijn, dat der Generale Synode, geheel afgedacht van het kerkelijk vrouwenstemrecht, hierover een uitspraak wordt ontlokt.

Zou de opvatting, waarop wij kritiek oefenden, in onze kerken veld winnen, dan zou dit de ontbinding van het kerkverband beteekenen.

Caveant consules.

Herhaling.

„Vooral voert men als argument aan, dat dan het gebied vóór de predatie een herhaling zou zijn van de schuldbelijdenis of anders een gebied zonder schuldbelijdenis”.

Zoo schreef ik een vorige week.

Ik zeide hierop niet verder te zullen ingaan, omdat dit niet in de bedoeling van mijn artikelen lag.

Nu verzocht mij echter iemand, die namens meerdere sprekers, dat argument wel even te wegen, omdat hij het in kerkelijke verslagen enkele malen tegenkwam en zelf niet wist, hierover te oordeelen.

Hoewel Deputaten mans genoeg zijn om straks zelf de zwaarte van zulke argumenten te bepalen en ik bezwaarlijk alles wat mij ten onrechte tegen de Rapporten wordt aangevoerd, kan bespreken, wil ik hierover, zij het kort, wel mijn meening zeggen.

En dan staat het voor mij vast, dat in elk waarachtig gebied een zondebelijdenis moet voorkomen.

De Catechismus stelt zoo juist aan een gebied, dat Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt, deze tweede voorwaarde: „dat wij onzen nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen”.

Zoo dikwijls er in het huis des gebeds geboden wordt, zal de gemeente zich in het zondaarskleed voor God moeten stellen.

Daar verandert een afzonderlijke zondebelijdenis niets aan.

Dus herhaling?

Zeer stellig.

Maar omdat er nu reeds meermaals geboden wordt in één kerkdienst komt die herhaling, zal het goed zijn, toch reeds voor.

Ook onze formuliergebeden treden in deze in herhaling.

Heeft nog ooit iemand zich er aan gestooten?

Kunnen we soms te veel onze zonden belijden? Deze herhaling hindert volstrekt niemand, wanneer de Dienaar telkens andere bewoordingen kiest.

Hij behoeft, ja hij mag de woorden der afzonderlijke zondebelijdenis niet nogmaals letterlijk in een van zijn andere gebeden opnemen.

Dit zou van armoede getuigen.

En als ons schuldgevoel maar diep genoeg gaat, zal het niet moeilijk vallen ons telkens weer anders te uiten.

Maar komt dan de zondebelijdenis in de gemeente in de gewone gebeden niet genoeg tot haar recht?

Welbeschouwd niet.

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

LXXVIII.

Op een spoedige zegepraal rekent Dr. Kuiper intusschen niet.

Eer bang zal de worsteling, hardnekkig de strijd zijn. In ons niet zeer onbekrompen vaderland want men niet licht aan een nieuw idee. En bovendien we hebben de usantie; we hebben de beurzenstichtingen; we hebben de gemakelijkheid der studenten; we hebben den stroom der publieke opinie; we hebben het corps der geleerden; we hebben de gereedheid der boeken; we hebben de macht van het Staatsgeld; kortom we hebben in letterlijken zin alles tegen....

Toch zoudt Ge u vergissen, Amice, indien Ge ooit hoopt, dat gebrek aan geestelijke of aan stoffelijke gaven ons dezen heiligen strijd zou doen opgeven.

Zie, ook al konden we op eigen erve voor niet één kathedraal een man meer vinden, welnu, dan zullen de natien van rondom ons heer zonen zenden.

Al slonk het geld in kas tot op den laatste penning, dan zullen we, op de wijze als Paulus van Tarsen het deed, nochtans bestaan blijven.

En al gebakte het aan beurzenovermacht en examenpressie ons de eerste jaren geheel van studenten onthloot te laten, geen nood, Amice, dan zullen we te Utrecht zelf en te Groningen en te Leiden de ziel uwer jongelingen komen zoeken, en hen, terwijl ze voor de beurzen, waarmee uw vrienden dwingen, elders studeeren, uit de verte

Laat ik één van de redenen noemen.

De afzonderlijke schuldbelijdenis staat in rechtstreeksch verband met de afkondiging van de schuldvergiffenis.

De laatste zou niet kunnen geschieden, indien de eerste niet voorafging.

En dit zal men moeten toestemmen: de afkondiging van de schuldvergiffenis wordt in de gebieden niet herhaald.

Mag daarin ook niet herhaald worden.

Omdat het gebied is een betuiging van 's menschen en die afkondiging een verzekering van Gods zijde.

Wel wordt in de prediking die verzekering gegeven.

Behoort althans te worden gegeven.

Maar door een afzonderlijke afkondiging komt ze beter uit.

De indruk wordt er te dieper door.

De troost te rijker.

Men make daarin van de herhaling der schuldbelijdenis geen bezwaar.

Ik heb weleens op één Zondag door één predikant in één kerk driemaal voor de Koningin, voor armen en zieken hooren bidden.

Dat verdient geen aanbeveling.

Maar ons bij God als zondaar aan te dienen, dat mag ons nimmer verdrieten.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Privaat of Communaal bezit.

Socialisatie of Bedrijfsorganisatie.

XVII.

Het onderzoek naar hetgeen de Schrift leert over onze verhouding tot den eigendom, en inzonderheid over de vraag van privaat- of communaal bezit, leverde het volgende resultaat. In de eerste plaats zagen wij, dat het wezen van den eigendom bestaat in het recht tot heerschappij, en de mensch als beeldrager Gods wel eigenaar is, doch niet in absolute zin. Hij is slechts rentmeester, in afhankelijkheid van den Schepper. Ten tweede vonden wij, dat in Israël, en hier hebben wij te doen met den toestand, gelijk die door de zonde geworden is, wel privaat-bezit van grond en productiemiddelen voorkomt, maar met een sterk communistisch karakter. En ten derde bleek ons, dat in het Nieuwe Testament een beslissende uitspraak over privaat- of communaal bezit niet gevonden wordt, doch dat Christus en de apostelen den eigendom altoos bezien uit religieus-ethisch standpunt. Thans keeren wij tot ons uitgangspunt terug, en komt weer de vraag aan de orde, of op grond van de Schrift de socialisatie veroordeeld kan worden met dit argument, dat Gods Woord de onschendbaarheid van den privaat-eigendom duidelijk leert. Het antwoord op die vraag zal, na alles wat ik over de Schriftgeveens gezegd heb, niet onduidelijk zijn. M.i. is dit argument niet aan de Schrift te ontleenen, en laat Gods Woord zich in dezen zin over het bezit niet uit.

Maar zeg ons de schepingsordinantie dan niets?

Zeker, want in de schepping van den mensch naar Gods beeld moeten wij ons uitgangspunt nemen. En als wij dat doen vraagt eerst de oude quaestie, die ik vroeger reeds uitvoerig besprak, onze aandacht, nl. of het privaat-bezit er is om der zonde wil of niet. Zoals de lezers zich zullen herinneren is door Rivet, en op zijn voetspoor door Dr. Van

Es geleeraard, dat de zonde de oorzaak van het ontstaan van den eigendom is, terwijl Voetius, en in zijn lijn Prof. Geesink, beweren, dat de eigendom behoort tot „de wet der natuur”. Waar beide hebben nu gelijk? Naar mijn beschiedene meening zijn er tegen beide ernstige bezwaren in te brengen, al komt mij het laatstgenoemde standpunt meer aanneemelijk voor dan het eerste. Dat de eigendom, dat het privaat-bezit louter een gevolg zou zijn van de zonde, is een gedachte, die gelijk Prof. Geesink terecht heeft opgemerkt, in strijd is met onze menschelijke natuur, al moet hieraan terstond worden toegevoegd, dat het individuele bezit door de zonde wel is verscherpt. Doch ook de opvatting van Voetius schijnt mij te eenzijdig te zijn. Tegen deze gansche probleemstelling heb ik bezwaar, en die bezwaren zijn drieërlei.

In de eerste plaats moet ik een opmerking maken tegenover Prof. Geesink.

Deze verdedigt den privaat-eigendom met dijn argument, dat eigendom vrijheid is, en het besit van mijn en dijn, evenals dat van het ik en gij den mensch is ingeschapen. Die Vrijheidsteorie heeft de mensch noodig, en hij moet het recht kennen om van een deel van het aardse goed iets het zijne te kunnen noemen. Hij moet over iets kunnen beschikken met uitsluiting van ieder ander mensch¹⁾. Doch, met alle waardeering voor deze stelling, die op zichzelf ten volle waar is, meen ik toch, dat zij de quaestie, waarom het gaat, voorbij schiet. De strijd loopt niet over de vraag, of de mensch niet iets mag hebben, wat hij het zijne kan noemen. Ik ben er zeker van, dat ieder, behalve zij, wier communisme dwaasheid is, zal toestemmen, dat zulks niet alleen wenschelijk, maar ook noodzakelijk is, en het spreekt wel vanzelf, dat de mensch behoudt en behouden moet zijn eigen kleeren en eigen gezinsleven, zijn eigen loon en eigen levensonderhoud, zelfs zijn eigen huis, al huurt hij het ook, en zijn eigen milieu etc. Wie daaraan wil tornen doet tekort aan het echt-menschelijke, wat ons toekomt. Maar een gansch andere vraag is, of uit die grondgedachte voortvloeit, dat nu ook het privaat-bezit van grond en productiemiddelen, in den meest algemeenen zin, onschendbaar is, en de menschelijke natuur eischt, dat deze privaat-eigendom niet opgeheven wordt. Zoo ja, dan komen velen, zelfs de meesten, die in dezen zin geen privaat-bezit kennen, schromelijk tekort, en geniet het meeren-deel der beeldrangers Gods geen of althans te weinig vrijheid. De redeneering, die uitgaat van het ingeschapen besit van mijn en dijn is op zichzelf kostelijk en schoon, maar biedt voor de vraag, die ons bezig houdt geen oplossing.

Een tweede bezwaar is het volgende.

M.i. gaan beide theorieën, en die van Rivet en die van Voetius, uit van een tegenstelling, die niet mag aanvaard worden. Ik wees daarop reeds vroeger (art. IX), naar aanleiding van het gesprokene door Dr. J. van Andel op het eerste christelijk-sociaal congres, en die tegenstelling is het contrast tusschen privaat en gemeenschappelijk. Beide opvattingen stellen de quaestie eigenlijk zoo: wat is de oorspronkelijke toestand geweest: gemeenschappelijk of individueel, en die probleemstelling is het scherpst toegespitst in de beschouwing, dat het privaat-bezit er is om der zonde wil. Deze meening wij dus van den privaat-eigendom in den staat der rechtvaardigheid niet weten, en laat ook

¹⁾ Van 's Beeren ordinantie II, bladz. 270.

Zo hebben hem mij van het harte gescheurd
Met al hun twijfelen en vragen.
Mijn jongen, dien ik 't eerst zoo lief heb gehad
En onder het hart heb gedragen.

Dit versje drukte uit wat veler hart vervulde in dagen, toen zoovele jonge menschen het geloof prijs gaven, waarin zij door hun ouders waren onderwezen. Zie: Stemmen voor Waarheid en Vrede, 1865, blz. 548, en Bronsveld. Souvenirs, blz. 50.

Dr. Bronsveld heeft geenerlei antwoord op „Strikt genomen” gegeven. En dat was, naar zijn eigen getuigenis, ook niet van hem te wachten. Maar het heeft hem zijn wetenschappelijke naam gekost. Want Kuiper's apologie heeft het goed recht der Vereniging voor H. O. tot Universiteitsstichting zóó schitterend en overtuigend gehandhaafd, dat er op dit punt althans nooit meer een aanval is gewaagd. De strijd hierover was met „Strikt genomen” beslist. Allen, die er zich over uittelden, vrienden zoowel als vijanden, gaven daarvan duidelijk en eenstemmig getuigenis.

De redactie van het Wageningsche Weekblad schreef:

We hadden niet noodig met de buitengewone gaven van Dr. K. als historicus bekend gemaakt te worden. Niemand kan hem als geleerde hooger waardeeren dan wij doen. Maar toch, neen, toen we in „Strikt genomen” het Streng-wetenschappelijk gelezen hadden — van blz. 47 tot 126 — waren we over zulk een macht van kennis en wetenschap meer verbaasd dan ooit, en we vroegen: hoe is het ter wereld voor een menschenkind

graks het j
dwijnen. De
van uit di
Ik heb gep
zij ons ge
aan de ha
bewijzen. D
nemen in l
te doen me
geworden i
scheppin
beeld. Da
eigendom. I
dat de Schr
in het nam
de gelijken
ken naar
lijkenis
hen.... lez
1:26). De l
eigendom, v
nauwste v
voort. De m
is, wordt te
gelijkenis de
In het be
Dat hebba
Hon leer
opvatting v
Zoo moet
wij dan in
stelling van
lijkheid en
aad? Allerm
in God Ze
harmonie
meenscha
drie person
luid der Sel
derscheiden
soncele nam
in Hem is d
Wezen. God
Vader, den
harmonie sp
het beeld va
En die har
sociale houd
stemming, di
in de gen
die harmonie
sterwonder?
allen, en
leigen Geest
deelde tonge
op leders ho
zonderlijke F

Welnu, in
van onze bes
Wanneer
Gods beeld
dom vinden.
is, of privaat
duidelijk, dat
besloten ligge
gekend hebbe
schappelijk b
de harmonie
staat der hee
vidneel-eigen
nen spreken.

Wanneer
Gods beeld
dom vinden.
is, of privaat
duidelijk, dat
besloten ligge
gekend hebbe
schappelijk b
de harmonie
staat der hee
vidneel-eigen
nen spreken.

Zie artikel
mogelijk a
midden v
die voor
den zijn c
mogelijk d
handeling
te maken
eendoordee
den palm
kennen. W
er tegen
nog een a
zou kunne

En hij de o
Jhr Elout va
van polemiek
rische toets
nieuwe recht
naat, rectora
lijken zin.

Achter „St
lagen geplaat
I De vro
of „Heer”.

Dr. Bronsve
meer zagen d
het een plu
heid mee wo
Kuiper dan r
leuwar, ook
brouwen. Z
Enschede, had
en merkte in
op, dat voor